

Előfizetési díj helyben:
 Egész évre 8 frt=16 korona.
 Fél évre 4 frt=8 korona.
 Negyedévre 2 frt=4 korona.
 Vidékre 1 frttal több.

Hirdetési díj:
 Egész oldal 10 frt. Fél oldal 6 frt.
 Negyedoldal 3 frt.

Ezenfelül minden hirdetésnél 30 kr
 kincstári illeték fizetendő.

SZABADSÁG.

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

EGYES SZÁM ÁRA 15 KR.

Szerkesztőség:
 VII-ik kör, Virág-utca 337. szám.
 Ugy a kéziratok, mint a hirdetések ott vétetnek fel.

Kiadóhivatal:
 Krausz és Fischer könyvnyomdájában

„Nyilttér“ sora 15 krajczár.

Csak bérmentes levelek fogadtatnak
 el s kéziratok nem adatnak vissza

A jubiláló polgármester.

Mamuzsich Lázár polgármesterünk most ünnepli tizedik évtordulóját annak a nevezetes pillanatnak, a mikor az ország harmadik városának polgármesteri székét több évi marakodás után elfoglalta. Ebből az alkalomból akadt egy városi bizottsági tag, a ki indítványt adott be a városi közgyűléshez, hogy a város közönsége nevében a nagy érdemeket szerzett polgármesternek elismerés és köszönet nyilváníttassék bokros érdemeiért.

Hiszen nekünk nincs kifogásunk az ellen, ha valaki születés-napot vagy halotti tort ünnepel, mert ez mindenkinek egyéni joga, de különös az a mód, a hogyan ez a hála egy arra különben is nem igen érdemes embernek meg szavaztatott.

A polgármester a közgyűlési kocsmaszobán kívül várakozott, a mig a közgyűlési bizottsági tag uraknak méltóztatott az ő dicsőségét megörökíteni. E közben indítványozó felsorolta a polgármester érdemeit, s hangsúlyozta

különösen azt, hogy ez az ember nagyon megérdemli Szabadka város köszönetét annál is inkább, mert a város közönsége elégtétellel tartozik neki ama sokáig tartó bántalmakért, melyeknek tíz évi polgármesterkedése alatt annyiszor ki volt téve.

Az indítványozó bizottsági tagnak nagyon igaza van, mert bizony a mi polgármesterünk sokszor meghurczolatott. becsületében a lehető legmélyebben megsértetett, sőt tetteleg is bántalmaztatott, De hát ha ez az indítványozó bizottsági tag Palicson boros palaczkokat vágott a polgármester fejéhez, mi szükség arra, hogy az ily nemű bántalmazásokért Szabadka város közönsége adjon elégtételt és Szabadka város közönsége örökítse meg jkönyvileg azt is, hogy Mamuzsich Lázár polgármester méltatlanul bántalmaztatott. Egyébként, ha már jubilál a polgármester, ha már 10 évi üdvös(!) működését megakarta örökíteni Szabadka város közönsége által, hát majd legközelebb mi is méltatni fogjuk azt a gazdálkodást, a mit 10 év alatt vá-

rosunk közvagyonával a torony alatt elkövettek.

Az a hirhedtté leendő jubilálás, a mit a polgármesterrel szemben megcselekedtek, írásbeli beadvány folytán esett meg, a mely írásbeli beadvány 50 krajczáros stemplibe került. Az 50 kros jubiláló beadványnak szó szerinti szövege a következő:

I n d í t v á n y !

Méltóságos Főispán ur!
 Tek. Közgyűlés!

Október hó 30-án mulott 10 éve annak, hogy Mamuzsich Lázár Szabadka sz. kir. város polgármesterévé választott. Tekintettel azon körülményre, miszerint 10 évi önfeláldozó működése alatt Szabadka város előrehaladásában magának elévülhetlen érdemeket szerzett (!?) indítványozom, hogy Mamuzsich Lázár polgármester urnak ezen érdemeiért jkvi köszönet és elismerés szavaztassék.

Tisztelettel bejelentem, miszerint ezen indítványom szóval is meg fogom indokolni.

Tisztelettel
 Gaálffy György s. k.,
 vár. biz. tag.

TÁRCZA.

Van-e szabad akarat?

— A „Szabadság“ számára írta: —
 (3.) Mamuzsich Béla.
 (Folytatás).

Hiába erőltetjük meg érzékeinket, a képzeletet kell segítségül hívni, hogy azt a parányi bolyt, mely a földön fehérlik, — a világ szívének, minden szépnek-szellemnek, nagy szerűnek központjául, s mérhetlen óriásnak tekintsünk egy Párist, vagy egy Londont, s be kell ismernünk, hogy a természet nem ismer nagyságot, s hogy külsőnk és nagyságunk nem tesz különbséget köztünk s a legparányibb állatok között; hogy — számtalanodszor ismétljük — a szerint a minő öntudatuk, ők is ismerik, megkülönböztetik egymást, s ők is amaz alaptörvények szerint élnek és cselekszenek, melynek közvetlen célja: az anyagcsere. — Az ösztönök összesége alkotja önzésünket. Oly állítás, mely nem szorul bizonyításra. Minden tettünk valódi indoka, rugója ez ösztönök valamelyikének feltámadása, s az életösztön az, melyet tudatunk önzésnek keresztelt el. Az önzést e szerint bűnnek tartani épen annyi volna, mint magára az örök természetre kemény ítéletet mondani. Tudatunknak ugyan módjában és jogában állhat ez, a mint jogában áll az alanyt a Mindenség központjául képzelné, csak hogy a természet a mi ítéleteinkre csöppet sem hederit, sőt kineveti a mi erkölcsi fogalmainkat.

Nemrégiben ugyane helyen röviden bizonyítgatni kísérlettük, hogy öntudatunk valójában hamis. Minthogy jelen értekezésben ez igazságnak oly fontos szerepe van, a művelt olvasó türelmes elnézéseért kell esedeznünk, hogy ismét csak egy kis kerülővel igyekezzünk végkövetkeztetéshez jutni.

Öntudatunk nem teljesen tiszta és tökéletes; nem, mert ép ellenkezőleg: tudatunk érzékeink részarányossága dacára oly egyoldalú hogy egyszerre csak egy bennünk vagy a külvilágban végbemenő tüneményt vagyunk csak képesek tudatos figyelemmel kísérrni. Egy összetett képzet feljúlásakor pl. csupán egyik részének figyelésére terjedhet öntudatunk, hogy az egész összetett képzet világosan lépjen öntudatunk elé, okvetlenül szükséges hogy az összecsoportosított képzeteket egyenként pontosan szemlélje öntudatunk, mi alatt természetesen a társ-képzetek tudatunk előtt többé kevésbé elhomályosulnak. Hasonlóképp tapasztalhatjuk az öntudat egyoldalúságát az összetett érzelmek megfigyelésénél. Öntudatom mindig csak egy érzelmet képes figyelemmel kísérrni, s bár megtörténhetik, hogy egyszerre több rendű érzet sőt tán fájdalom lép föl bennem, ez érzelmek összesége folytán legfeljebb egy fokozottabb kellemetlen állapotot észlel tudatom, s ezen kellemetlen érzelem fokozottságának okát kipuhatólandó, külön-külön kell mindegyik érzelmemet öntudatomnak megfigyelnie. Ebből ismét az tűnik ki, hogy nem maga a lélek

érez, hanem — épp akként, mint az akaratnál az életösztön, — a test, s az öntudat ezt az érzelmet — tekintet nélkül arra, hogy kellemes-e vagy kellemetlen, — tudomásul veszi, mert ellenesetben a lélekben az összetett érzelmeknek ugyanazon időben határozottan önállóan és öntudatosan kellene fellépnie. S talán ebben rejlik az öntudat emez egyoldalúságának oka és magyarázata is, mert ha az érzeteket ép úgy mint a képzeteket, a melyek elvégre is amazok nyomán keletkeznek, nem az érzékek közölnék az öntudattal, hanem magában a lélekben jelennének meg, úgy azokról való tudatunk a legtisztább volna. Különben is, ha a testünkben beállott változásokat maga a lélek érezné, úgy ezen kellemes vagy kellemetlen állapotról nyert érzeteket feljuttván, nem ugyanezen érzelmeket kellene-e tisztán és világosan észlelnünk?

Mint látjuk tehát, a lélek (az öntudat) és az érzékelés közt épp oly viszony áll fenn, mint az öntudat és akarat között: mindkét esetben a lélek igen passzív szerepre van kárhóztatva.

A mint öntudatunk nem vesz olykor tudomást a bennünk jelentkező érzelmekről, oly módon megesik, hogy ugyanezen öntudat nem akar vagy nem bír értesülést nyerni az általuk véghez vitt vagy viendő tettről. Mert — reméljük — azt legalább senki sem fogja kétségbe vonni, hogy akkor is képesek lehetünk mozogni, cselekedni, szóval *akarni*, a midőn öntudatunk nincs ébren? Mi indít, mi

Törvényhatósági közgyűlés.

Szabadka város képviselő-testülete f. hó 8-án délelőtt 9 órától 1/2 10-ig dr. Vojnich István főispán elnöklete alatt rendes közgyűlést tartott rövid tárgysorozattal, melynek legkiemelkedőbb pontját Gaálffy György biz. tag indítványa képezte, ki nem kevesebbet, mint jkvi köszönetet és elismerést kért megszavazni érdemekben dus (?) polgármesterünknek azon alkalomból, hogy polgármesterkedésének tizedik évfordulóját ünnepelte. . .

Hogy melyek voltak azok a hervadhatlan érdemek, azon nem kevéssé fog fennakadni a történelem írója; — egyébiránt előbbi cikkünkben azt hiszszük, mi is eléggé méltányoltuk a polgármester ur „halhatatlan” érdemeit.

A többi tárgyak fontosabbjai voltak...?

Enyje, ime, csaknem zavarba jöttünk e kérdésnél; ámde alkalmasint derék honatyáink sem emlékeznek a többi határozatokra, mert olyannyira lényegtelenek voltak, hogy a jámbor bratyák majd el nyelték ásitásaikkal a zöld asztalt mindenestül, — s még a nekik egyébiránt annyira kedves kocsmái levegő sem volt képes őket felvilágozni.

Hiába! „Nije bilo választás!”

Ha csak a jubiláló polgármester fel nem használta a sörcsarnok közvetlen közelségét. . . ?

Irodalom, művészet.

Színház. Szombaton, f. hó 3-án — a „Kis Alamuszi” operette került színre harmadszor. Az előadás ezuttal is kielégítő volt.

Vasárnap, f. hó 4-én d. u. „Robinson

kényszerít, mi parancsol akkor *akarni* és *tenni*? Az úgy nevezett ösztönös az ösztönök összessége, az *élet-ösztön*. . . És ez mi?

Az élet-ösztön maga az önzés, az önzés maga az egyén. . . Ám várjunk kissé.

A ki az önzést bűnnek találja: önmagát ítéli el. Ki ment közülünk — emberek közül — ettől a „szörnyű” büntől? Nincs-e a szerelemben, a szeretetben, a nemes lelkiségben, a haza-szeretetben, s tán még — ó Satyr! magában az „önzellelenség”-ben is önzés? És — bocsánat! — nem ígér-e az önzés leghatalmasabb ellene a vallás is *önzésünknek* földön túli boldogságot, ha jók és nemeslelkűk leszünk. . . ?

S ugyan mire vezethető vissza az önzés eredete: az öntudatra-e? Egy pillanatig sem késhetünk nemleges felelettel. A legalsóbb rangú állatok is önzők. Kérdezzük most ismét: mit értünk voltaképp önzés alatt? Azon vágyat, melylyel az „én”-nek kellemes benyomásokat biztosítani, illetve az „én” életére veszélyt vagy kellemetlent hátrító következményeket kikerülni óhajtuk. Hogy ezen vágy azonos azon vágygyal, mely az élet-ösztön nyomán keletkezik — az, azt hisszük, a jelen értekezésben mondottakból önkényt értetődik. Az élet-ösztön tehát a lélek világában mint önzés jelentkezik. Akaratunknál ennél fogva a határozathozatalt megelőző választást önzésünk dönti el, mely az élet-ösztön leplezetlen nyilvánulása.

Crusoe” című gyerek-játék, este pedig „Náni” adatott, még pedig, hozzátehetjük, szép sikerrel. Halmayné-, Kiss Pista-, Boross Endre és — Palotaynak jutott a siker oroszlánrésze, mert a többieknek bizony még csak hangyarész sem jutott, noha Bónis (Sándor) és a kis Iványi (Bódi) is sok tapsot érdemeltek volna.

Hétfőn, f. hó 5-én, másodszer került előadásra Sudermann óriási szenzációt keltett színműve: „A becsület.” Persze meglátszik, hogy hatalmas genie műve, de így többször látva, még inkább feltűnő a negyedik felvonásnak határozott gyengesége és erőltettsége. Molnár László érdeme, hogy úgy is mint színész és mint draturg, ezuttal sokkal elfogadhatóbbá tette a zárjelenet valószínűtlenségét.

Kedden, f. hó 6-án, másodszer mutatott be az „Eltévedt báránka” című francia sületlenség, a melynek elkövetésében — mint egyik laptársunk szellemesen megjegyezte — Grangé és Bernard a bűnösök és Fáy J. Béla a czinkostársuk. Ehhez a férczelményhez csak a „Nagyon szép asszony” hasonlítható.

Szerdán, f. hó 7-én, egy ósdi ujdonság: a „Szini-tanoda” énekes bohózat (vaudeville) került előadásra. A szép számu közönség jóízűen mulatott a darab képtelenségein, melynek előidézésében nem csekély része volt Boross Endre kitűnő alakításának, ki Szimpliciuszt, a sentimentalis színészt kellő mérséklettel és a mellett eredeti komikummal ábrázolta; ezt a dicséretet már, sajnos, nem mondhatjuk el a különben ügyes Szilágyiról, a ki a színigazgató sokkal hálásabb szerepét sem jól fel nem fogta sem korrekt nem alakította. Különben, szives engedelmevel, figyelmeztetjük őt, hogy minden neki sem áll jól, — mert a káromkodás kocsiszin alatt sem talál elismerésre. A nők közül Káldy Mari érdemel említést. — A karban, mely persze ezuttal is kiválóan silány volt, egy csinos kis új kardalosnőt fedeztünk fel, a kinek nevét nem akarjuk elárulni az igazgató iránti elismerésünkől kifolyólag, ki a hiányokon minden-

áron segíteni akar, mert attól tartunk, hogy a kisasszony miatt gyakorlati engedély hiányában a központ megbüntetné. Minek terhelje ez a mi lelkiismeretünket, mikor elvégre és ez a bizalmi férfiak dolga.

Csütörtökön, f. hó 8-án, a színlap izléssel kiállítva, minden reklám nélkül, jelentette, hogy „Romeo és Julia” kerül színre a czim-szerepben Molnárral és — a naivával, a szubrettel: Boross Ferikével. A közönség persze meglepetve csodálkozott ezen és Kürthy Sarolta váratlan mellőzése miatt, és a *kiváncsiság* nagy közönséget vonzott a színházba. Mert tavaly *Török Irmával* láttuk Juliát, — ugyan mit fog mivelní ma a soubrette? Csak a beavatottak, a habituek, mosolyogtak sutytyomban, mintha alattomban ők is azt motyogták: „*értjük!*” — Konstatálnunk kell azonban, hogy Boross Ferike mindamellett kellemesen lepte meg a közönséget: mert ha öntudatos és önállót nem is, de rendkívüli szorgalomról és kiváló tehetségről tanuskodó alakítást nyújtott. Mindamellett a második felvonásbeli nagy erkély jelenete semmiképp nem sikerült; hiányzott nála a valóban szerető szív hangja, míg ellenben Molnár László a legbensőbbben szerető szív hangján szólt a — közönség szívéhez. Egyébiránt ő, mint mindig, ezuttal is megmutatta, hogy őt dicsérni annyi volna, mint a valódi nemes művészetet — bocsánat-e paradoxért: — kritizálni.

Mellette Halmay tünt ki átgondolt, elismerésre méltó alakításával; csupán a gesztusa ellen lenne emelhető jogos kifogás, a mit azonban szívesen elnézünk nemes igyekezőségeért. A többiek, már úgy a hogy, megjárták.

Pénteken, f. hó 9-én, Pusztay bohózata „Jani és Juczi” ment, azaz hogy inkább döcögött, már a mint pénteki féláros előadások szoktak.

Ezen önzés az ember minden jellemvonásának fő tényezője s midőn jellemről szólunk, voltaképp csupán ezen önzés mikénti nyilvánulását határozzuk meg. A szabad akaratban való hitnek leginkább a *jellem* fogalma adta az alapot, jöllehet *jellem* és *szabad akarat* egymást egyenesen kizárják. Mit értünk ugyanis jellem alatt? Azon *módot*, azon szabályt, melyet az ember választásában, elhatározásában és tetteiben követ. A jellem fogalma távolról sem tartozik a lélek körébe, hanem az akaratába, oda is csak annyiban, hogy jellem alatt az ember cselekvési modorából levont tanulságot értjük — tehát, mivel a tettek nyomán, azok szabályai ismétlődésének felismerésével jön létre, oly összefüggés van köztük mint valamely tünemény és annak képzete illetve elnevezése között. Jellem csak tettek nyomán keletkezhetik, s csak annak nincs jelleme, a ki egyáltalán semmit sem akar és tesz — azaz hogy van jelleme: semmittevő. A gyermek jelleméről nem szoktunk beszélni, mert tetteinek száma kevés és azok legnagyobb része kezdetleges ösztönök parancsainak engedelmeskedik. A jellemek általában következetességet, szilárdságot tulajdonítunk, noha a jellemnek semminemű tulajdonsága nincs. A „jellem” csak szó. A viszony épp fordítva áll: minden ember bizonyos az önzés által meghatározott mód szerint jár el elhatározásaiban, s ezt a következetességet — jóban vagy rosszban — jellem névvel leplezzük. És ez roppant különbség. Nem azért vagyunk, elha-

tározásainkban szilárdak, mert jellemesek vagyunk, hanem megfordítva. Minden ember jellemes, azaz a gonosz a rosszban, a könnyelmű a meggondolatlanságban, a jó az u. n. nemes cselekedetekben következetesen szilárd, s elhatározása, a mi ennek természetes következménye, megingathatlan. A kinek ismerjük jellemét, arról teljes határozottsággal megmondhatjuk, hogy bizonyos körülmények közt miként fog cselekedni. Magától értetődik, hogy az öntudat világa és a jellem fogalma közt a leglazább összeköttetés sincs s innen van, hogy leggyakrabban magunk sem ismerjük fel azon módot, melyhez elhatározásainkban — persze az élet-ösztön, az önzés hatalma folytán — rendithetlenül ragaszkodunk, s mindnyájan „erényes jellem” nek akarjuk magunkat tartani, jöllehet, ha valóban azok is vagyunk (a mi fogalmaink szerint) de a természet előtt az által parányival több érdemünk és becsünk sincs. Kimutattuk, mily szűk korlátok közt mozog az akarat, mint rab börtönében, a jellem meg épen bilincsbe veri akaratunkat, mert az önzés még az idejét és módját is megválasztja ösztöneink kívánalmainak eleget tenni, s ezt a nehéz bilincset jellemnek nevezzük. Ember és ember tettei közt tehát csekély különbséget a jellem tesz, s még csak azt sem mondhatjuk, hogy ezen jellemet magunk önkényesen választjuk. A jellem ugyanis a testtől függ, s ezzel egyidejűleg változik.

(Folytatjuk.)

TÖRVÉNYKEZÉS.

Királyi táblánk palotája.

Bizonnyára érdekelni fogja olvasóinkat a szegedi kir. tábla palotájának berendezése.

A szegedi régi reáliskolai hatalmas épület megifjodva emelkedik ki a Dugonics-tér és a környékes utcák háztömbjei közül koloszsus fehér falaival és impozáns bejárójával, amely fölött már ott ékeskedik aranyozott vésetű márványtáblán:

Kir. Tábla. Kir. Főügyészség.

Közbe esik a magyar korona.

Könnyű most a számadás. Mibe kerül Szegednek a kir. tábla? Az épület értéke közel 300,000 frt.

Az elhelyezés különben a következő:

Földszint.

A földszint északi, keleti és nyugati részén van elhelyezve a büntető osztály, a büntető-tanácssteremmel és ennek mellék helyiségeivel. Ezek: az ügyvédek, tanúk és vádlottak szobái. Ide esik a büntető tanács tanácselnök helyisége és az 5 büntető bíró szobája.

A földszint déli részét és a többi helyiséget az igazgató, a segédhivatalnokok, ígató, kiadó, irattáros, irattár, számvevőség stb. foglalják el.

I. emelet.

Itt vannak az elnök, titkár, fogalmazó hivatali helyiségei, az elnöki iroda, az irattár és 7 bíró szobája.

A déli oldalon az I. polgári tanácselnök szobája, továbbá a felülvizsgáló terem, a II. polgári tanács a mellék helyiségekkel a tanácsjegyzőkkel.

II. emelet.

Nyugati oldalát a nagy diszterem foglalja el, mely valósággal fejedelmileg van berendezve. Felül emelvényen a bírói asztal és karszékek. A fal közepén a király életnagyságu arcképe. Két oldalt az impozáns terem közepén a védő és az ügyész asztalai. A háttérben izléses ráccsal elválasztva a hírlapírók és a közönség helye.

Két zöld asztal áll a hírlapírók rendelkezésére. A terem impozáns képet nyújt s kitűnő izlésre vall.

Néhány helyiség kivételével, miket 2 számfeletti bíró, egy számfeletti tanácselnök és a jegyzők részére tartanak fenn, a II-ik emelet többi részét, vagyis a déli oldalt a kir. főügyészség foglalja el a hivatalaival.

Z. V.

Az elhunyt csár temetése a végleges megállapodás szerint f. hó 17-én lesz mintegy 3 napig Moszkvában és ugyanannyi ideig Szt.-Pétervárott lesz, kiterítve. A mi királyunkat a temetésen Károly Lajos és Ferencz Ferdinand kir. herczegek fogják képviselni.

H I R E K.

— **Sélley Sándort**, a szegedi kir. tábla elnökét Ő Felsége az igazságügyminiszter előterjesztésére a m. kir. Curiához számfeletti tanácselnökké nevezte ki.

— **Felsült öngyilkos-jelölt.** Állítólag városunkba történt a múlt héten, hogy egy kis 13 éves leány a rendező pályaudvar töltéséhez homokot szállító gőzmozdony elé a sinekre feküdt, s a mozdony vész-fűtyülése dacára is elszántan ott feküdt. A mozdonyvezetőnek azonban sikerült hirtelen megállítani a gépet, mire az oldalára kapaszkodott váltó-ór legugorván, a kezében levő zászlórudnyelével akkorákat számlált a lányka ülőkéjére, hogy az sikoltva ugrott fel, s a szülőkébe menekült. Kivánatos volna, hogy minden öngyilkosság ilyen szomorú véget érve!

— **Cziglányi Bélát**, a városunkban ismert és itt lakott törvényszéki bírót, kit az itteni uralmon lévő párt kimart állásából, Ő Felsége a pécsi kir. ítélőtáblához bíróvá nevezte ki.

— **Ó-Becsén f. hó 1-én nyitották meg nagy ünnepélyességgel az ujonan alakított 4 osztályú polgári leány-iskolát.**

— **Körtvélyessy Mór dr.** zombori kir. törvényszéki jegyzőt Szilágyi Dezső igazságügyminiszter a zombori járásbíróshoz albiróvá nevezte ki. Gratulálunk e szép és gyors előléptetéshez.

— **Bácsmegyében**, mint a Bács-Bodrog vármegyei tűzoltó-szövetség titkársága jelenli, összesen 1511 ember örködik e f. évben a közönség tűzbiztonsága fölött. Hogy ezek közül hány az önkénytes tűzoltó, nem tudjuk. Valószínűleg $\frac{9}{10}$ része.

— **A szabadkai kir. tszéknél** a bűnügyi vizsgálatokat ez ideig 2 tszéki bíró vezette: Bogáromy János és Eperjessy Béla. A vizsgáló-bírói rendszer pár nappal ezelőtt országosan szerveztett, s az igazságügyminiszter a mi törvényszékünkhez vizsgáló-bírákká újból a most említett 2 tszéki bírót nevezte ki. Ideje volt már, hogy a kezdő jog-gyakornokok és tapasztalat nélküli jegyzők kezéből az emberek életére és becsületére kiható vizsgálatok kivétesenek.

— **Elfogott rablógyilkos.** Perits Alexa, a perlaszi rablógyilkosság egyik tettese megugrott a kiskindai börtönből és Szerbia felé vette útját; azonban Titelen felismerték és letartóztatták. Perits még szökése közben is követelt el újabb büntetést; ugyanis menekülése közben egy kis fiút, a ki nem akart neki kenyeret adni, kövel addig ütött-vert, míg az eszméletlenül összeesett.

— **Nagy ribillió** volt f. hó 4-én — va-árnap — este 7 óraker a főtér környékén. A harangok rémesen kongtak, a tűzoltók trombitái borzadalmat gerjesztve harsogtak, s az emberek örülten futkostak. „Tűz van, tűz van, ég a városháza!” hallatszott mindenfelől. S csakugyan, úgy a házipénztár tájéka felől hatalmas lángugár csapott az ég felé s a szikrákat úgy hányta, mint egy Vezuv. Pedig csak a kémény gyuladt ki... Hogy mitől? Az bizony a jövő század megoldhatlan problémája marad. Annyi bizonyos, hogy a felízgatott kedélyek mihamar lecsillapultak, s meglehet, hogy néhányan imigy is sóhajtottak: „Bárcsak leégett volna — legalább kaptunk volna egy tisztességes város-házát.”

— **Halálozás.** Göbelt Miklós egykor köztisztelőben álló palicsi vendéglős, orbánfalvi bíró és szenvedélyes vadász tegnap reggeli 8 óraker életkora 73 évében elhalt. Temetése ma délután 4 óraker megy véghez. Nyugodjék békével.

— **Katonaszökevényét** kísértettek a múlt héten városunkon keresztül a helyben állomásozó 86. gyalogezred parancsnokságához. Az illető a budapesti zászlóaljnál szolgált mint regruta, de ugylátszik, nem igen izlett neki a baka-kenyér, mert gyalogosan szökött haza: Zentára, de otthon a megrémült szülők rábeszéltek, hogy jelentkezék a rendőrkapitányságnál, mely Vinter Györgyöt — ez a neve — azonnal Szabadkára szállíttatá.

— **Ez is valami.** A többszörös hírlapi és magán felszólalások folytán végre hatóságunk megmozdult, a mennyiben a Wilfer és Molczer házak közötti veszélyes járdát helyre állította, ott azonban megakadt, pedig ha többet nem, a Sztipicok boltig vezető padló járdát és helyre

állíthatná majd ez még veszélyesebb mint az előbbi.

— **A szabadkai „Nemzeti Kaszinó”** bebizonyította, hogy az új palota építését a legkomolyabban veszi, mert már az aláírási felhívást is kibocsátotta 2000 egyenként 100 korona névértékű részvényre. Az aláírási feltételek oly kedvezők, hogy azt hisszük, a felhívás fényes eredménnyel fog járn.

— **Az egyforintosok** tudvalevőleg még csak ez év december 31-g „járnak”, vagyis újévre mind bevonják. Ez már is nagy mértékben észrevehető a pénzforgalomban: a többnyire elnyitott, kopott kék bankó helyét mind tömegesebben a csengő ezüst koronák foglalják el. Október havában újabb 100 millió papírfortint került ki a forgalomból. Julius vége óta, mióta a forintosok bevonását megkezdték, az egy forintos államjegyek forgalma 59 millióról husz millióra szállt le. A bevonás most mind gyorsabb tempóban fog menni, úgy, hogy ez év végére mind be lesz vonva. Újév után csak az állami pénztárak váltják be a papírfortintost.

— **A „kis Laczi”** ismét egy jó fogást csinált a múlt héten mint tiszteletbeli díjtalan detektiv-jelölt. Letartóztatott ugyanis egy házalási engedély nélkül „posztóban utazó” urat, ki a Gálffy-féle gyógytárban csaknem skandalumot rögtönözött tolokodásával. — Laczi ifurkának, mint megbízható forrásból értesülünk, a második millenniumra készülő szobrára, „kávéházi körökben gyűjtést” indítottak.

— **Jakobcsics Gyula v. II. osztályú** aljegyzőt a főispán az állásáról lemondott Kutassy József helyébe I. osztályú aljegyzővé nevezte ki.

— **Két baka** ravasz módon igyekezett szorultságán segíteni a múlt héten. Felmentek a helybeli postahivatalhoz, s ott előadták, hogy táviratot óhajtanak feladni szüleikhez pénzért, de, noha igazolványuk nincs, az esetleg érkezendő pénzt jelentkezésükre szolgáltatassák ki. A postahivatalnok felvette a táviratot, s az érkezett pénzt ki is adta a két bakának. Csakhamar kiszült azonban, hogy a két katona a kapitányuk szüleiktől zsarolta ki a pénzt, mire a postahivatal panaszára az egész zászlóalját a helyben állomásozó 86. ezrednek raportra rendelték, s igyismerte fel egyik postahivatalnok a jeles két vitézt, kik látva hogy hiába tagadnának, csakhamar mindent beismertek.

— **„A hol legnagyobb a szükség, ott legközelebb a segítség.”** Ez a közmondás teljesedett be egy szegény ó-kanizsai ácslegényen, a ki maga sem tudta el hinni, midőn hírt adtak neki, hogy megnyerte a 60.000 frtos lemergi főnyereményt.

— **Neukomm Ferencz Szegeden.** Különös hír érkezik Szegedről. E szerint egy szegedi társaság a téli esték unalma ellen szórakoztató estélyeket rendez és ez estélyek fő vonzó programpontjaul hipnotikus mutatványok rendezését állapították meg. A hipnotikus mutatványok rendezésére a szomorú nevezetességű Neukomm Ferenczet, a tuzséri katasztrófa által híressé vált kutfurót kérték fel, aki el is vállalta a megbízást, azzal a kikötéssel, hogy a hatóság engedje meg a mutatványokat. Egyelőre a szegedi orvosi kar adta be erre vonatkozó véleményét, kijelentvén, hogy a program el nem gördit akadályokat, csak azt köti ki, hogy

szakemberek éber figyelemmel kísérik azt. Hihetetlen, hogy Neukommnak még mindig kedve van mint hipnotizőrnek működni, de még kevésbé hihető, hogy Szegeden médiuma akadjon.

— **A legutóbbi közgyűlés** elhatározta, hogy Gromon Dezső, honvédelmi államtitkárt, ki október végén töltötte be hivataloskodásának tizedik évét, s ki Szabadkának hosszabb ideig főispánja volt, küldöttségileg üdvözlí.

— **Meglepetés** számba jött, a népfelkelők tegnapi jelentkezésével azon igazolt körülmény, hogy Tumbász Marián most közszeretben álló vendéglősünknek, ugymint a közös cs. kir. 13. tüzér ezred előirányzó lövészének elbocsájtó levelében ő mint híven vitézül és becsületesen szolgált vitéz kitüntetve van. Tumbász Marián sokkal szerényebb ember hogy katonai vitézségével dicsekedett volna, eddig nem is tudtunk róla semmit, de most kétszeresen üdvözöljük ritka szerénységéért.

— **Egy híres betörő elfogatása.** A győri rendőrség, a város egyik mulatóhelyén elfogta Exarics Jánost, a

hirhedt betörőt, aki augusztus 14-én a szegedi csillagbörtönből megszökött. Három polgári ruhába öltözött rendőr rohanta meg a veszedelmes embert és rövid tusakodás után megkötözték. Több ékszer, élesre fent kést és egy tizenkétfőtűt revolvert találtak nála. Vallatása közben többször ismételte: „Csak sejtettem volna, hogy el akarnak fogni, mindnyájukat lelöttem volna.” Exaricsot gyanusítják az ó-kanizsai betöréssel, lopással, sőt igen valószínű hogy a szent-endrei, a szabadkai és számos szerb-templomba történt betöréseknek is ő a hőse.

— **Lelki furdalás.** Urasági inas (magában): „Nem, már nem nézhetem el tovább, hogy hogyan csálja a kulcsár és kasznár uraságunknak! Ezután . . . én is lopok.” — A *részegség* gyógyítására egy ismert francia orvos stychinnitrat befeccskendezést ajánl, mint föltétlen biztos szert. — *Modern pesszimizmus.* „Teringettét! Feltettem magamban hogy elkeseredett pesszimizista leszek; s ime, egy ma kapott örömhír ebben megzavart.

— **Felsült szivarpumpoló.** A. „Nincs egy szivarod, pajtás?” B. „Nincsen és nem is

veszek többet!” A. „És ugyan miért nem? Csak nem örültél meg?” B. „Ó nem: csupán téged akarlak leszoktatni a szivarozásról.”

— **Mennyit ér az ember?** Egy tudós legújában sokat töprengett e kérdésen, s arra a nagy felfedezésre jutott, hogy egy polgár magyar ember átlag 440 frtot ér. Pedig a *vegyészet* már 20 év előtt kimutatta, hogy egy paraszt ember átlag 36.000 frt értéket képvisel, míg egy főúr csak — 25.000 frtot. Hogy miért? azt itt elmondani tiltja a — közerkölcsiség.

Felelős szerkesztő:

SZALAY LÁSZLO A. ügyvéd

Főmunkatárs:

MAMUSICH BÉLA.

Dr. Wilhelm ujonnan épült házában egyletek, intézetek és kis-iparosok részére igen csinos üzlethelyiségek nagyon jutányos bérösszegekért kaphatók. — Bővebb értesítés nyerhető **dr. Wilhelm** lakásán (Halpiac Friedmann-féle ház, emelet) 5-6.

Hirdetmény.

Örök áron eladó

igen előnyös feltételek mellett:

A Mária-Terézia-tér 1. számú sarok-telek, a Leovics-féle palota és a vasuti indóház között.

26 láncc városi tuki és napnyugoti közeli ugar-földek
tetszés szerinti részletekben.

11½ kapa homokbánya

egészben vagy ház-helyekre részletekben is a majsai kapu közelében, végre

10 kapa palicsi szőlő szintén esetleg két részben **egész új villával.**

Bővebb értesítés csak tulajdonosa: **Sümeghi Ferencznél**
nyerhető.

3-3. 1-43.

A XVIII. évfolyamba lépő

Felelős szerkesztő:
SZALAY LÁSZLO ügyvéd.

SZABADSÁG

Főmunkatárs:
MAMUSICH BÉLA.

mely a közelgő új év alkalmával nagyobb szabású átalakulásnak néz elé, s a mely most is Bácsmegeye

legolvasottabb közlöny
hallatlan olcsó ár mellett közöl és felvesz

HIRDETÉSEKET

ugy a szerkesztőségben, mint a kiadó-hivatalban.

Nyomatott Krausz és Fischer könyvnyomdájában Szabadkán (Bárány szálloda mellett.)